

Hattfjelldal kommune Sentraladministrasjonen

Det Kongelige Barne- og Familiedep.

Telefaks: 22 24 27 18

Postboks 8036 Dep.
0030 OSLO

Deres ref:	Vår ref:	Saksbeh:	Arkivkode:	Dato:
	05/00018-1	Bjorn Erik Davidsen, 75 18 48 00	A1	10.01.2005

Høring - ny barnehagelov fra Hattfjelldal kommune

DOKUMENTER I SAKEN

1. Lov av 5. mai 1995 nr 19 om barnehager (barnehageloven)
2. Høringsnotat om ny barnehagelov av 09.11.04 fra BFD
3. Høringsnotat om ny barnehagelov av 09.11.04 fra BFD – sammendrag (vedl 1)
4. Høringsnotat om ny barnehagelov fra BFD (vedl 2).

KORT BESKRIVELSE AV SAKEN

Barne- og familiedepartementet (BFD) har igangsatt revisjon av Lov av 5. mai 1995, nr 19 om barnehager, og sendt utkast til ny barnehagelov til høring. Departementet ber om merknader innen 10. januar 2005. Kommunene er blant høringsinstansene.

FAKTA I SAKEN

Foreslåtte endringer

Det foreslås i hovedsak endringer på følgende områder:

- Innholdsbestemmelsen utvides.
- Barns rette til medbestemmelse foreslås synliggjort i en egen bestemmelse.
- Plikten til å søke godkjenning foreslås skjerpet.
- Reglene om kommunens behandling av godkjenningssøknader foreslås endret.
- Dagens bestemmelser om rett til prioritert ved opptak foreslås noe utvidet.
- Fylkesmannens tilsynskompetanse foreslås endret.
- I høringsnotatet diskuteres også hvordan bestemmelsen om barnehagens ledelse og det øvrige personalet bør utformes.

I tillegg er det foreslått enkelte endringer av ren redaksjonell art.

VURDERING

I det følgende vil det settes fokus på sentrale endringer som foreslås i ny barnehagelov.

Kapittel 1: Barnehagens formål og innhold

(Nåværende lov: Barnehagens formål, innhold og utforming)

Formålsparagrafen foreslås uendret. Innholdsbestemmelsen utvides til å inneholde bestemmelser som bygger på overordnede samfunns mål, og som foreslår at barnehagen skal ta hensyn til barns ulike forutsetninger, som alder, funksjonsnivå, kjønn, sosiale, etniske og kulturelle bakgrunn.

Vurdering:

Innholdsbestemmelsens utvidelse vurderes som positivt. I et samfunn som blant annet i større grad preges av etnisk mangfold, er det nødvendig at barnehagen som samfunnsinstitusjon tilrettelegges for dette.

Kapittel 2: Barns og foreldres medvirkning

(Nåværende lov: Foreldremedvirkning)

Det nye forslaget har med en ny § 3, Barns rett til medvirkning. Forslaget innebærer at prinsippet om barns rett til medvirkning i FN's barnekonvensjon synliggjøres i barnehage-loven.

Vurdering:

Det nye lovforslaget sikrer barn medvirkning, ved aktiv deltakelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet. Forslaget vurderes som positivt.

Kapittel 3: Ansvar og myndighet

(Nåværende lov: Ansvar og myndighet)

I ny § 6 Godkjenningssplikt presiseres godkjenningssplikten til å gjelde der virksomheten er regelmessig og ett eller flere barn har oppholdstid mer enn 20 timer.

Videre forslås det en ny § 7 Barnehageeiers ansvar. I den nye loven pålegges barnehageeier ansvaret for at virksomheten drives i samsvar med gjeldende lover og regelverk, og at det fremlegges regnskapsdata og tjenestedata etter forskrifter fastsatt av departementet, og at kommunen får den informasjon som er nødvendig for å føre kontantstøttere registret, og at det fastsettes vedtekter.

Vurdering:

Presiseringen av godkjenningssplikten og barnehageeiers ansvar vurderes som positivt. Vedtektene bør fremlegges ved godkjenning.

Kapittel 4: Barnehagemyndighetenes generelle oppgaver mv.

(Godkjenning og vedtekter)

I ny § 10 Godkjenning er bestemmelsen om at godkjenningssmyndigheten skal fastsette barnas leke og oppholdsareal tatt bort og erstattet med formuleringen "*Kommunen kan sette vilkår for godkjenning med hensyn til antall barn, barnas alder og oppholdstid*".

§ 13 Prioritet ved opptak i det nye lovforslaget fastsetter at også barn som det er fattet vedtak om etter lov om barnevernstjenester §§ 4-12 og 4-4 annet og fjerde ledd, har rett til prioritet ved opptak.

I § 9 Fylkesmannens ansvar foreslås fylkesmannens oppgaver noe endret. I stedet for å føre tilsyn med den enkelte barnehage, skal fylkesmannen gis kompetanse til å føre tilsyn med at kommunene utfører de oppgaver de er pålagt som barnehagemyndighet. Fylkesmannens oppgaver som klageinstans videreføres.

Vurdering:

Det er positivt at det blir lovbestemt at barn som det er fattet vedtak om etter barnevernsloven, gis prioritet ved opptak.

Bestemmelsen om fastsettelse av barns leke- og oppholdsareale bør ikke tas bort. Nåværende arealbestemmelse med veiledende arealnorm er en viktig faktor for å sikre kvaliteten på barnehagene.

Kapittel 5: Personalet

(Nåværende lov: Personalet)

I det nye lovforslagets § 18 *Ledelse* åpnes det for at barnehagens styrer kan ha annen utdanning enn førskolelærerutdanning. Det er lagt frem to alternative forslag til innhold i paragrafen;

Alternativ A:

Barnehagen skal ha en forsvarlig pedagogisk og administrativ ledelse.
Barnehagen skal ha en daglig leder.

Alternativ B:

Barnehagen skal ha en forsvarlig pedagogisk og administrativ ledelse.
Barnehagen skal ha en daglig leder som har utdanning som førskolelærer eller annen 3-årig pedagogisk utdanning på høgskolenivå med tillegg av ett års (60 studiepoeng) videreutdanning i barnehagepedagogikk.

I ny § 19 *Barnehagens øvrige personalet* fremlegges det fire alternativer til innhold i paragrafen:

Alternativ A:

Bemanningen skal bestå av førskolelærere og annet egnet personale...
Likeverdig med førskolelærerutdanning er annen 3-årig pedagogisk utdanning med tillegg av ett års (60 studiepoeng) videreutdanning i barnehagepedagogikk...
Dagens norm om pedagogtetthet videreføres i forskrift.

Alternativ B:

Som alternativ A, men med en felles norm i forskriften på en førskolelærer pr 10-14 barn som er tilstede samtidig.

Alternativ C:

Bemanning skal bestå av førskolelærere og annet egnet personale...
Likeverdig med førskolelærerutdanning er annen 3-årig pedagogisk utdanning med tillegg av ett års (60 studiepoeng) videreutdanning i barnehagepedagogikk...
Barnegruppa skal ha en størrelse som er hensiktsmessig utfra barnas alder og forutsetninger...

Alternativ D:

Bemanningen skal være tilstrekkelig til at personalet kan drive en tilfredsstillende pedagogisk virksomhet.
Barnegruppa skal ha en størrelse som er hensiktsmessig utfra barnas alder og forutsetninger...

Barnegruppa skal ha en størrelse som er hensiktsmessig utfra barnas alder og forutsetninger...

Vurdering:

Barnehagens ledelse bør ha tittel som styrer, slik som i dag. Videre bør førskolelærerutdanning være kompetansekravet for denne stillingen. Dette er viktig for å opprettholde kvaliteten på barnehagetilbudet. I svært mange barnehager i vårt land er styreren eneste pedagog.

I tillegg til styrer bør bemanningen bestå av pedagogisk ledere og barne- og ungdomsarbeidere/barnepleiere/assistenter.

Dagens norm for pedagogtetthet bør videreføres.

Økonomiske vurderinger:

I 2006 antas det at det er blitt full barnehagedekning i Norge. På samme tidspunkt planlegges det overgang fra øremerkede midler til rammebevilgning til barnehagesektoren. I den forbindelse vil det være særs viktig å ha faste standarder når det gjelder areal pr barn, personalets kompetanse og pedagog og personaltetthet i forhold til gruppestørrelser. Dette er grunnlagsfaktorer for sikring av kvaliteten i barnehagen. Vi har nettopp hatt et landsomfattende treårig kvalitetsprosjekt i barnehagesektoren. Det har vært et mål ved utarbeidningen av ny barnehagelov å styrke kvaliteten i barnehagene. Da må det sees til at ikke det motsatte skjer ved de foreslåtte endringene – at kvaliteten forringes.

Team I faglige vurderinger:

Positive elementer i forslaget til ny barnehagelov:

Forslaget til ny barnehagelov inneholder en god del forenklinger og redaksjonelle forbedringer. I tillegg er det viktige punkter som er kommet med:

- Tilpassing av barnehagen som institusjon til et flerkulturelt samfunn.
- Sikring av barns medvirkning iht FN's barnekonvensjon.
- Konkretisering av barnehageeiers ansvar.
- Prioritering av barn som det er fattet vedtak om etter barnevernsloven ved opptak.

Negative elementer i forslaget til ny barnehagelov:

Det er svært viktig for kvaliteten i barnehagen at vi har noen normer som gjelder for alle landets barnehager. Dette mangler i forslag til ny barnehagelov for følgende områder:

- Arealnormen for barns leke- og oppholdsareal er tatt bort.
- Kvalifikasjonskrav for styrer foreslås frafalt. Ingen utdanning vurderes å gi bedre kvalifikasjoner til styrer og pedagogiske ledere enn førskolelærerutdanning. Skulle det kreves tilleggstudning, måtte det være i *Ledelse og administrasjon* for dem som ikke har dette som fordypning i grunnutdanninga.
- Barnehagens øvrige personale. Det optimale hadde vært å ha ansatte med førskolelærerutdanning i alle stillinger, slik det f.eks er på Island. Det bør i hvert fall være pedagogiske ledere med førskolelærerutdanning og barne- og ungdomsarbeidere/barnepleiere/assistenter i de øvrige stillingene.
- Bemanningsnorm er ikke fullt ut definert i nåværende lov. I forslag til ny lov kan den bli enda mer diffus. Det er viktig å bevare pedagogtettheten som i dagens lov. I tillegg kunne det i ny lov vært tydeliggjort normtall for det totale personalet i forhold til gruppestørrelsen, både for barn over og under 3 år.

1

SAMMENDRAG

VEDLEGG 1

Barne- og familiedepartementet legger fram forslag til ny barnehagelov. Forslaget imøtekommer behovet for en oppdatering og forbedring av barnehageloven av 5. mai 1995 nr.19. Den nye loven skal styrke forutsetningene for at barnehagen kan gi barna omsorg og et godt pedagogisk tilbud. Loven bidrar til en ryddig ansvarsfordeling og stabile rammer i en barnehagesektor som nærmer seg full dekning. Loven legger til rette for nye etableringer, kommunalt handlingsrom og mangfold i tilbudet. Det er et overordnet mål at statlig regelverk rettet mot kommunesektoren i minst mulig grad legger bindinger på kommunens oppgaveløsning. Kommunen er tilført flere nye oppgaver som barnehagemyndigheten og bør derfor også få ansvaret for å finne måter å organisere oppgaveløsningen på. Lovutkastet innebærer derfor en vesentlig forenkling av eksisterende regelverk.

Kvalitet har vært en rettesnor i arbeidet med den nye loven. En arbeidsgruppe har vurdert hvordan kvaliteten i barnehagetilbudet kan sikres. Arbeidsgruppens anbefalinger, som refereres suksessivt i høringsnotatet, har utgjort en viktig del av grunnlaget for lovforslaget.

Høringsnotatet redegjør for bakgrunnen for endringsforslagene og gir en kortfattet beskrivelse av barnehagesektoren i dag. Rammefinansiering av barnehagesektoren har vært et mål i flere år. Rammefinansiering innebærer at kommunene får ansvaret for finansieringen av barnehagetilbudet, mens staten tilfører kommunene midler gjennom inntektssystemet. Høringsnotatet har derfor som utgangspunkt at ansvaret for finansieringen skal overføres til kommunene i nær framtid.

Dagens formålsbestemmelse i § 1 foreslås videreført uendret. Innholdsbestemmelsen foreslås utvidet til å inneholde bestemmelser som bygger på overordnede samfunns mål i vårt demokratiske samfunn, og som fastslår at barnehagen skal ta hensyn til barns ulike forutsetninger, som alder, kjønn, funksjonsnivå, sosiale, etniske og kulturelle bakgrunn. Barnehagen skal gi barn omsorg og oppdragelse og muligheter for lek, livsutfoldelse og Meningsfylte opplevelser og aktiviteter i trygge og samtidig utfordrende omgivelser. Barnehagen skal i nær forståelse med barnas hjem bistå hjemmene i omsorgen og oppdragelsen av barnet, og skal på denne måten legge grunnlaget for livslang læring og aktiv deltakelse i et demokratisk samfunn. Innholdsbestemmelsen fastsetter overordnede bestemmelser om innholdet, samtidig som det gis muligheter for lokal tilpasning og variasjon. Formidling av verdier og kultur står i sentrum, og barnas egen kulturskapning, glede og mestring skal finne sted i det fellesskapet som barnehagen er. Bestemmelsen tydeliggjør videre at barnehagetilbudet for samiske barn skal bygge på samisk språk og kultur. Det er kommunen som har ansvaret for at barnehagetilbudet tilfredsstiller dette kravet. I samiske barnehager skal det finnes personale som kjenner samisk språk og kultur. Det pedagogiske personalet bør være samisktalende. I norske barnehager der det går samiske barn, skal foreldrene kunne forvente at barnehagens personale har kjennskap til og legger vekt på at også den samiske kultur skal være en del av barnehagens innhold. Sametinget forvalter midler som nyttes til tiltak for samiske barn, og gir veiledning til personalet. Disse mulighetene gjelder uavhengig av hvor barnehagen ligger.

I kapittel II i lovforslaget, Barns og foreldres medvirkning, foreslås det en ny bestemmelse som skal gi barn rette til medvirkning i barnehagen. Forslaget innebærer at prinsippet om barns rett til medvirkning i FN's barnekonvensjon synliggjøres i barnehageloven. Departementet foreslår at dagens regler om foreldremedvirkning, i form av foreldrerråd og samarbeidsutvalg videreføres. Ordningene er vel innarbeidet og er med på å sikre samarbeid, kvalitet og brukerinnflytelse.

Kapittel III, Ansvar og myndighet, omhandler godkjenningssplikten og det ansvar barnehageeier, kommunen og fylkesmannen må ivareta. Departementet foreslår å skjerpe godkjenningssplikten, slik at det ikke skal være tvil om at tilbud med et klart institusjonspreg skal være omfattet av barnehagelovens bestemmelser. Departementet ønsker at alle relevante ansvarsnivåer skal spesifiseres i loven. En klar ansvarsplassering vil etter departementets oppfatning gjøre loven med anvendelig. Det foreslås en ny bestemmelse som klargjør barnehageeiers ansvar etter barnehageloven. I den nye bestemmelsen pålegges barnehageeier ansvaret for at virksomheten drives i samsvar med gjeldende lover og regelverk og at det fremlegges regnskapsdata og relevante opplysninger. Videre at kommunen får den informasjon som er nødvendig for å føre kontaktstøttere registret og at det fastsettes vedtekter.

Departementet foreslår ingen vesentlige endringer i kommunens oppgaver. For å gjøre loven lettere tilgjengelig, foreslås det dog enkelte redaksjonelle endringer. Det fastslås at kommunen som lokal barnehagemyndighet skal sikre at alle barnehager drives i samsvar med gjeldende regelverk. Kommunens plikt til å sørge for at det finnes et tilstrekkelig antall barnehageplasser foreslås videreført. Det er naturlig å regulere enkelte av kommunens oppgaver som barnehagemyndighet særskilt og mer utfyllende bestemmelser. Departementet foreslår derfor et kortfattet kapittel IV, med fokus på barnehagemyndighetenes generelle oppgaver. Kommunen skal etter forslaget § 10 avgjøre søknader om godkjenning etter en helhetlig vurdering av barnehagens egnethet i forhold til formål og innhold, jf §§ 1 og 2. Godkjenningssprosessen forenkles således. Kommunens plikt til å føre tilsyn og til å sørge for en samordnet opptaksprosess, foreslås videreført uendret. Det samme gjelder dagens regel om offentlig tilskudd til private barnehager. Hjemmelen for fastsettelse av forskrifter om foreldrebetaling videreføres også. Bestemmelsen om rett til prioritet ved opptak foreslås utvidet til også å gjelde barn det er fattet vedtak om etter barnevernsloven §§ 4-12 annet og fjerde ledd.

Fylkesmannens tilsynskompetanse foreslås noe endret. Departementet foreslår at fylkesmannen ikke lenger skal føre tilsyn med den enkelte barnehage. I stedet bør fylkesmannen gis kompetanse for å føre tilsyn med at kommunen utfører de oppgaver den er pålagt som barnehagemyndighet, dvs et forvaltningstilsyn. Fylkesmannens oppgaver som klageinstans foreslås videreført.

Kapittel V, Personalet, skal ivareta en faglig forsvarlig bemanning i barnehagene. Med hensyn til den kompetanse som kan kreves av ledere i barnehager, skisserer departementet to alternativer. Den ene muligheten er å videreføre dagens krav om at leder skal ha utdanning som førskolelærer. Den andre muligheten er at det kun skal kreves at barnehagen skal ha en forsvarlig pedagogisk og administrativ ledelse. Med hensyn til barnehagens øvrige personale beskriver departementet to hovedalternativer med tilhørende underalternativer. Det ene hovedalternativer er å videreføre dagens system med forskriftsfestede krav til pedagogtetthet, med en førskolelærer pr 14-18 barn når barna er over 3 år, og én pr 7-9 barn når barna er under 3 år. Det andre hovedalternativet er å utelate normen om pedagogtetthet og benytte et uspesifisert krav om at bemanningen skal bestå av faglig kvalifisert personale. Departementet ønsker å få høringsinstansenes vurdering av de ulike alternativene.

Kapittel VI, Forskjellig bestemmelser, viderefører dagens regler om taushetsplikt, opplysningsplikt ovenfor sosialtjenesten og barnevernstjenesten samt helsekontroll for barn og personale.

Kapittel VII, Ikrafttredelse og endringer i andre lover, foreslås det at dagens barnehagelov oppheves når den nye loven trer i kraft.

For sammenhenges skyldt gjør departementet oppmerksom på at et separat høringsutkast om regler for opptak til barnehager vil bli sendt senere og inngå i arbeidet med Odelstingsproposisjonen.

Med hilsen

Odd Dale
rådmann

